

REGISTERBLAD

Namn och datum: E Ekholm Pehrson/G Hallin (1986-09-30), M Löfroth (1997-12-16), Å. Pehrson (1999-10-14), E Ekholm Pehrson (2007-03-26)

Område av riksintresse för naturvård i Örebro (T) län

Områdesnummer: NRO18040

Områdesnamn: Hammarmossen och Knuthöjds mossen

Kommun: Hällefors (63)

Kartblad: 11ENO 11ENV

Area: 572 ha varav 512 ha land och 68 ha vatten

Naturgeografisk region: Sydligt boreala, kuperade områden (28b)

Kust/havsregion:

Regionindelning för sjöar och vattendrag:

Agrara kulturlandskapsregioner:

Landskapsform: Vågig bergkullterräng med relativ höjd >100 m

Riksvärde:

Koncentrisk mosse	Fauna

Värdeomdöme: Området har representativa och görlrika koncentriska och excentriska mossar med ornitologiska värden.

Huvudkriterier: A, B, D

Stödskriterier: 1, 3, 4, 5, 7, 9

Förutsättningar för bevarande: Värdet kan påverkas negativt av dikning, torvtäkt, vägdragning och liknande former av exploatering.

Säkerställande: Naturreservat 1973-06-07 (Hammarmossen och N delen av Knuthöjds mossen). Dessa områden är även Natura 2000-områden.

Områdets huvuddrag: I Svartälvens flacka dal gång förekommer många mossar. Hammarmossen är en välvd högmosse med svag lagg, men med tydlig rand. Mossens kupol ligger 3.5 m över det flacka underlaget. Mosseplanet består till nästan hälften av gölar, som är ordnade på ett regelbundet sätt i koncentriska ringar, tvärorienterade mot planets lutning. Mosseplanets vegetation består av ris med spridda tallar och enstaka små björkar. Frånsett smärre torvtäkter i kantskogen är myren helt oskadad. Knuthöjds mossen är avsnörd på mitten av en lång och hög dyn, Stora Hälleforsdynen, längs vilken man anlagt en väg. Mossens norra del har liksom Hammarmossen ett väl utbildat gölkomplex med ca 180 gölar. Mosseplanet lutar dock här mot

västra laggen och gölarna är därför inte ordnade på samma koncentriskt sätt. Mellan gölarna finns torra torvsträngar med ris och ofta tall.

Mossen söder om dynen har flera band av gölar och övertväras också av ett dråg med kärrvegetation, sydligaste delen sluttar mot O. Mossen S om dynen har påverkats av ingrepp av flera slag; dikning, kraftledningsdragningar m m.

Fågellivet på mossarna, framför allt Knuthöjdsmossen, är rikt, med bl. a. smålom, andfåglar och orrspel. Mossen har satts i klass I (tillsammans med tre andra objekt) i myrfågelinventeringen. Stora Hälleforsdynen är totalt nära 2 km lång. Dynens krön reser sig upp till 10 m över sandslätten. Den är bevuxen med hedtallskog. Dynen är tillhåll för flera speciella insekter, bl a den grå myran (*Formica cinerea*). Dynens västra del är helt oskadad medan den östra är bebyggd med hus.

Anmärkningar: VMI-ID för Hammarmossen och Norra Knuthöjdsmossen är 11E5F01 resp. 11E6F01 och för Södra Knuthöjdsmossen 11E5F02. Alla tre är upptagna i naturvårdsöversikt och myrskyddsplan. Natura 2000-id är för N Knuthöjdsmossen SE0240037 och Hammarmossen SE0240036.

Referenser:

Granlund E, 1932: De svenska högmossarnas geologi

Witting M, 1947: Katjonbestämningar i myrvatten, Bot Notiser 1947:287-304.

Witting M, 1948. Prel. Medd. om fortsatta katjonbestämningar i myrvatten (sommaren 1947, Sv Bot Tidskr 42:116-134.

Sjörs H, 1948: Myrvegetation i Bergslagen, Acta Phytogeogr. Suec. 21.

Wirén B: Växtplanktonstudier i tjärnar och gölar i västra Bergslagen, Växtbiol. Inst. Uppsala (stencil)

Backéus I., m.fl. 1978: Skyddsvärda myrar i Örebro län, Länsstyrelsen i Örebro län.

Sandgren L, 1982: Fågelmyrar i Örebro län, Länsstyrelsen i Örebro län.

Länsstyrelsen i Örebro län, 1984: Naturvårdsöversikt Örebro län.

Länsstyrelsen i Örebro län, 1998: Våtmarker i Örebro län, norra delen. Publ.nr. 1998:9.

Naturvårdsverket, 1994: Myrskyddsplan för Sverige.